

הפורחת בכל יום..

הניוז היומי של דרשו.

Dirshu
דרשו ד' ועוזו
קרן עולמית לחינוך
ועידוד לימוד התורה

יום רביעי ב' סיון תשע"ח | דף היומי בבלי: זבחים לג.

דף היומי בהלכה: מאמצע סעיף ד' הגה "ואז אפילו נוטל" עד סימן ש"י אמצע סעיף ב' הגה "וי"א דאין הכנה שייך".
מוסר: תורת הבית מ"בן צריכין" עד תחילת תשובה לעיר אחת.
קנין חכמה הלימוד השבועי: אבות פרק ו משנה ה' 'בדקדוק חברים' עד סוף הפרק.

הדף היומי בהלכה

מדוע ראובן אינו יכול לאסור חפץ של שמעון מדין 'בסיס לדבר האסור' ללא הסכמתו?

וטעם הדבר, משום שאין אדם אוסר דבר שאינו שלו, כלומר, אין אדם זר שליט בחפץ לייחדו לשימוש המוקצה שלא בהסכמת בעליו. ואכן, אם הניחו ראובן שם בהסכמת שמעון, וכגון אורח שהניח חפץ של מוקצה על גבי חפץ של היתר בהסכמת המארח, הריהו נחשב כבסיס למוקצה.

[ש"ע טז, ד, ומשנ"ב כז]

ראובן שהניח חפץ של מוקצה על גבי חפץ של היתר השייך לשמעון, על דעת שיהיה מונח שם בשבת, ועשה זאת ללא נטילת רשות משמעון - אין חפץ ההיתר נחשב כ'בסיס לדבר האסור', ומותר לטלטלו בשבת לאחר ניעור המוקצה מעליו (ראה תקציר לאתמול); וזאת אף אם חפץ המוקצה עצמו גם הוא שייך לשמעון.

הדף היומי בהלכה

באיזה מקרה יכול ראובן לאסור חפץ של שמעון מדין 'בסיס' אף ללא הסכמתו?

ויש מהאחרונים שמצדד כי במקרה כזה, אם היה בדעתו של ראובן להסיר את המוקצה מעל חפץ ההיתר במהלך השבת באופן המותר - אינו נחשב לבסיס, כיון שיש המקלים באופן זה אף אילו שמעון עצמו הניח את המוקצה, (ראה תקציר לאתמול).

[משנ"ב טז, כז, ביאורים ומוספים דרשו, 36]

בהמשך לאמור: ראובן שהניח חפץ של מוקצה על גבי חפץ של היתר השייך לשמעון, ללא נטילת רשות משמעון, אך אילו ידע שמעון היה מרוצה מכך, וכגון שהדבר מונע נזק - נחשב חפץ ההיתר כ'בסיס לדבר האסור'; וזאת אף באופן שאילו נכח שמעון במקום היה מניח על גבי הבסיס חפצי היתר החשובים יותר מהמוקצה, כדי שלא יאסר מדין בסיס.

הדף היומי בהלכה

שולחן בבית הכנסת שהונח עליו מוקצה - האם נאסר מדין 'בסיס'?

וחפץ ציבורי - אין כוח ליחיד לאוסרו מדין 'בסיס', ולכן, לדוגמה, אם הניח אדם מוקצה על גבי שולחן בבית הכנסת - אינו נאסר מדין בסיס; אולם כאשר החפץ מיוחד לשימושו האישי, וכגון מיטה בפנימייה, הריהו נאסר מדין בסיס למרות שהוא רכוש ציבורי.

[ביאורים ומוספים דרשו טז, 35]

אשה או שאר בני הבית שהניחו חפץ של מוקצה על חפץ של היתר - יוש שהסתפק אם חפץ ההיתר, השייך לבעל הבית, נאסר מדין בסיס; ויש שהקל בדבר. ויש מפוסקי זמננו שהורו שבאופן שיש רשות לאשה ולבני הבית לסדר ולהניח את החפצים כרצונם, הרי זה כאילו הניחו מדעת בעל הבית, וחפץ ההיתר נאסר מדין בסיס.

"בלילה זה בא לפני זקן אחד וביאר לי את הדברים באר היטב. לאחר שסיים סגרת את עיני כדי להתבונן במחשבותי בפירושו, ומשפקחתי את עיניי פרח לו איש האמת..."

הדיין מפאפא שזכה לגילוי אליהו בליל שבועות בזכות לימוד ברציפות

לעשות כן ולא עלתה בידם, ואף אני עצמי ניסיתי שנים רבות ללמוד כל הלילה בלא היסח הדעת, אך עדיין לא זכיתי לכך. "בשנה זו למדתי כל הלילה ברציפות המחשבה, והנה זה עידן ועידינים אשר מתקשה אנכי בהבנת איזה קטע בזוה"ק, ובלילה זה בא לפני זקן אחד וביאר לי את הדברים באר היטב. לאחר שסיים סגרת את עיני כדי להתבונן במחשבותי בפירושו, ומשפקחתי את עיני פרח לו איש האמת. הבטתי בשעון וראיתי שכבר עלה השחר, והבנתי שזקן זה היה אליהו הנביא! לכן אני כה שמח היום". (ע"פ באר הפרשה)

הגאון רבי חיים לייב אויערבאך זצ"ל היה נוהג לעלות ביומו של חג השבועות למעונו של הגה"צ רבי משה יוסף הופמן זצ"ל, הדיין מפאפא שהתגורר בסוף ימיו בעיה"ק ירושלים ת"ו, לברכו בברכת החג. בשנה אחת ראה הגר"ל כי פני הדיין מאירות ושמחות עד מאוד, ושאלו לשמחה מה זו עושה. נענה לו הרב מפאפא שלא היה בדעתו לספר לו, אך מאחר ששאלו מעצמו יגלה לו. "בשנות בחרותי", סיפר, "למדתי בישיבתו של הכתב סופר זי"ע, והיה שגור בפי הבחורים משמיה דהחתם סופר זי"ע, שמי שילמד כל הלילה בלא היסח הדעת כלל - מתוך רציפות המחשבה, יזכה לגילוי אליהו. והנה רבים ניסו שם

פניני חג השבועות

"במו עיני המשתאות ראיתי את הרב המכובד, נשוא הפנים, עוצם את עיניו בסילודין ושמחה עצומה מציפה אותו, כמו היה חובק ברגע זה בן זכר אחר עשרים שנות המתנה"

סיפורו של הרב מפוניבז' על מאורע מימי ילדותו שנחרת עמוק בלבו

את הרב בכרך חדש ממהדורה זו. "יצאתי את בית הורי, ובידי משלוח המנות המפואר, ואיתי גם הגמרא. נרגש עד דמעות הופעתי על מפתן דלת בית הרב ואכן, הרב ורעייתו קבלוני בסבר פנים יפות והודו לי מקרב לב. הושטתי לרב את השקית ובה מסכת בבא בתרא ואמרתי: זה מאבא. "הרב פתח את השקית, וכשראה את הגמרא... אורו עיניו. במו עיני המשתאות ראיתי את הרב המכובד, נשוא הפנים, עוצם את עיניו בסילודין ושמחה עצומה מציפה אותו, כמו היה חובק ברגע זה בן זכר אחר עשרים שנות המתנה. הרב לא יכול היה להמתין. הוא ביקש מרעייתו: 'אנא! במטותא מינייכי! הרשי לי לבקש מאיתך לדחות את הסעודה, עז רצוני להתחיל ללמוד כמה דפים במסכת מאירת עיניים זו. ובעוד רגליו מוליכות אותו בחזרה לחדרו, הודה לי בחום, והתיישב שעות אחדות ללמוד דפים אחדים מן המסכת. "בעיצומו של יום הפורים, עמדתי מספר שעות בפתח חדרו, והבטתי בו מוקסם ומשתאה, נוכח חדרות לימודו והתענוג העצום שהקרין בעת לימודו. זה נתן לי את התנופה ואת הכח..."

(להתעדן באהבתך)

"אם היו בני אדם מרגישים במתיקות ועריבות התורה היו מתלהטין אחריה..." פעם שאלו את הגאון רבי יוסף שלמה כהנמן זצ"ל מתי והיכן קיבל את התנופה רבת המרץ, להרבות פעלים לתורה בלא להרפות. פתח הרב וסיפר מעשה מימי ילדותו: "ילד קטן הייתי אז, התגוררתי עם הורי בעיר קוהל שבליטא. בהתקרב יום הפורים רבתה התכונה בביתנו. זמן מה לפני יום הפורים כבר בישרה לנו אמא ע"ה, כי אנו עומדים לאפות עוגה מיוחדת כמשלוח מנות עבור הרב, לכבוד הרב! אמא אפתה עוגה... בצק מיוחד, עם מיני פירות, עיצוב מופלא וריח מיוחד. לכבוד הרב! "אותה שנה נבחרתי אני מבין ילדי המשפחה להוביל את משלוח המנות לבית הרב. לא היה מאושר ממני בתבל. אני? אני אשא אל בית הרב את משלוח המנות המכובד. בדמיוני כבר ראיתי את הרב ואת רעייתו מקבלים אותי בקריאות גיל, הרב יצבוט בלחיי ויכניסני פנימה לשתות יין, והרבנית תמלא את ידי במיני מתיקה... רגע לפני שיצאתי את הבית אמר אבי ז"ל: 'בני יקירי, המתן רגע קט'. הוא פנה אל תוך הבית וחזר עם שקית ובה גמרא, מסכת בבא בתרא. באותה תקופה החלו להוציא את הש"ס במהדורה מאירת עיניים, ואבי חפץ לשמח

ענינא דיומא - שבועות

אכילת מאכלי חלב ובשר בסעודה אחת

אם דינה כגבינה קשה. ויש שהורה כי לאחר אכילת מאכל חלבי מכל סוג שהוא יש להמתין מחצית השעה לפני אכילת בשר, והביא לכך סמך מהזוהר. ובכל מקרה, אסור להשתמש באותה הפת בעת אכילת החלב והבשר.

[משנ"ב תצד, ג, משנ"ב טז, ושעה"צ טו; ביאורים ומוספים דרשו, 19-20]

נהגו ישראל לאכול בחג השבועות מאכלי חלב, וטעמים רבים ניתנו לדבר. ומותר לאכול בסעודה אחת מאכלי חלב ולאחריהם מאכלי בשר, אך יש לקנח את הפה ולשוטפו במים לפני אכילת הבשר, וכן יש לוודא כי הידים נקיות משאריות מאכלי החלב. אולם, האוכל 'גבינה קשה', צריך לברך ברכת המזון ולהמתין שש שעות לפני אכילת הבשר. וישנן דעות שונות בפוסקים בקשר לגבינה הצהובה שבזמננו.

האם צריך להמתין שש שעות בין גבינה צהובה לבשר?

אולם, יש המחמירים אף בגבינה שבזמננו, ואף כשאוכלים אותה לאחר שנמסה, כגון בפיצה. ויש שהורה כי ניתן להקל למי שישן לאחר אכילת גבינה צהובה במשך שלוש שעות, (ולא הקל בכך אלא בגבינה צהובה, שאין חובת ההמתנה לאחריה מעיקר הדין).

[ביאורים ומוספים דרשו תצד, 20]

האוכל 'גבינה קשה' צריך להמתין שש שעות לפני אכילת בשר, ונחלקו הפוסקים בנוגע לגבינה צהובה שבזמננו: יש אומרים שאין דינה כגבינה קשה אם משום שלא, משום שגבינה קשה היא כזו ש'עמדה' במשך שנה, או כזו שניתן לחותכה רק במגרדת, או כזו שיש בה נקבים מחמת יושנה; ואילו הגבינה הצהובה שבזמננו, אינה עומדת במשך שנה, נפרסת בסכין או אף ביד, ואין בה נקבים מחמת יושנה.

קנין חכמה - פרקי אבות

"לא ישנתי אותו לילה אפילו רגע אחד. לא רציתי להחמיץ רגע אחד מרגעי הקסם... אותה פרוזה שמורי ה'חפץ חיים' השיל מעל גופו למעני, מחממת את לבי עד עצם היום הזה!"

המעשה המרטיט שסיפר ראש מועצת זכרון יעקב להגה"צ רבי אליהו לאפיאן זצ"ל

שמה תיכנס לבעל 'חפץ חיים' עצמו, נו, 'ובאת אל הכהן כתיב'. רבי ישראל מאיר הכהן דיבר במתינות... 'ספרי מינים, אומר רבי נפתלי... לא אוכל להתיר לך להישאר בראדין!'.
"הרכבת האחרונה כבר יצאה", לחש שרוליק. "האם אוכל לישון בישיבה רק הלילה?". רבי ישראל מאיר דיבר באותה מתינות: "אפילו לא שעה אחת. ספרי מינות במקדש ה'!".
"אין לי איפה לישון", ניסה שרוליק מחדש.
או! אלו היו מילים! עיניו של ה'חפץ חיים' אורו לפתע פתאום באור חדש: זיק חדווה ניצת והפריח את פניו. הוא חיבק את שרוליק המבולבל בחום: "אה! טייערער גאסט, ברוכים הבאים! א גאסט אין ראדין! אורח בראדין! למה זה יאמר כבודו שאין לו איפה לישון? וכי ביתי אינו נאה בעיניו?! הרי ביתי לפניך! פת ערבית מתוקנת במטבח, הבה ואשפות לך כוס חמין, אציע מיטה חמה, וודאי עיף כבודו!"

משנסתיים תפקידו כמורה-הדרך, ככהן המופקד על טוהר השמן, הרי רבי ישראל מאיר סתם 'בעל בית' בראדין הקפואה, שנזדמן לו באישון לילה מעשה נפלא של חסד בגופו וממונו. הוא חיבק בחמימות את כתפו של שרוליק והוביל אותו לחדרו האישי. הושיב אותו על כסאו ונחפז להגיש לפניו תופינים וכוס תה מהביל. שעה ארוכה ניצב עליו לשמשו. הכין מאכלים, הכניס והוציא כלים, כאילו היה שרוליק נגיד מאותם נגידי המזדמנים לעיתים לראדין. כששבע האורח וחמימות נעימה פשטה באבריו, הציע לו רבי ישראל מאיר את מיטתו היחידה, התחנן לפניו שיכבד אותו וילון על משכבו. הבחור הסכים בליט ברירה, והתכרבל, נבון ומבולבל, במיטת מאור הגולה.

משניטלה ממנו מיטתו היחידה, היה ה'חפץ חיים' ניעור כל אותו הלילה, עסק בתורה, וניצב דרוך לשמוע אם שנת האורח נוחה. לפנות בוקר, כשגל של כפור ושלגים הסתער מחדש על ראדין, נחפז ה'חפץ חיים' למיטת האורח, השיל מעל גופו בדממה את פרוותו, וכיסה בה בחרדת קודש את אורחו הנכבד.

ראש מועצת 'זכרון יעקב' הרים את ראשו. דמעה קלה בצבצה בזוית עינו. הוא השקיף רגע אל הים התיכון שנפרש בהדרו מחלון החדר, ואמר ברגש: "לא ישנתי אותו לילה אפילו רגע אחד. לא רציתי להחמיץ רגע אחד מרגעי הקסם של הלילה. מן הסתם מבין כבוד הרב, אה? אותה פרוזה שמורי ה'חפץ חיים' השיל מעל גופו, למעני, האפיקורס שנפסל בלינה בין כתלי ישיבה - מחממת את לבי עד עצם היום הזה!"

(ממשתנה של תורה)

אוהב את הבריות, אוהב את הצדקות (אבות ו)

זכרון יעקב של תשי"ב... הגרעין הראשוני של ישיבת 'כנסת חזקיהו' סבל מדלות מחפירה. המדינה הצעירה שנאבקה בימים ההם על קיומה, לא נתנה כתף. גם נדיבים לא ממש פתחו בתקופה ההיא את ידם. אבל מפעם לפעם, בחשאי-חשאי היה מגיע שליח של ראש המועצה עצמו, ומושיט סיוע כספי. פעם אפילו שלח את החשמלאי שעבד עם המועצה המקומית לתקן בעיות תאורה במבני הישיבה. מפעם לפעם, כשרבי אליה היה מוסר שיחה, היה ראש המועצה מגיח לדקות ספורות לביטני הישיבה, נבלע בחשאי מבעד לדלת האחורית, לוקח לעצמו פיסת ספסל ישיבתי, עוצם עיניו, ומקשיב דקות אחדות לדברי הכיבושין. אחר כן היה חומק מאותה הדלת, במבוכה, כמי שנתפס בקלקלתו. ראש המועצה היה חילוני, ובמידה רבה אנטי-דתי, מאלו שהפכו את כפרונתם ל'דת'. הקירבה החמימה לענייני הישיבה עוררה פליאה. באחד הימים גמר הלה אומר, נכנס לחדרו של רבי אליה ושיתף אותו בזיכרון אחד הצמתים הסוערים בחייו:

פתיתי שלג כבדים הסתחררו כמערבולת על פני סמטאותיה של ראדין. בחמימות היחסית של חדרו, ישב רבי נפתלי בשיחה עם שרוליק, תלמידו. סבר פניו של רבי נפתלי טראפ ריש מתיבתא דראדין היה חמור, והחביבות ששכנה בקביעות על קלסתרו פינתה את מקומה להבעה חדה של כאב. הוא נטע את מבטו בשרוליק, שישב לפניו בזיחות-הדעת, וסבר להאמין: "אתה, שרוליק?! אתה שתירצת אתמול את קושיית ה'אור זרוע' בשלש דרכים מבריקות! אתה?!... הבוקר נכנס לחדרו של רבי נפתלי אריה לייב, נער אמין ושקול-דעת וסיפר בבושט-פנים שזה חודשים סספרים חיזוניים נושרים מחיקו של שרוליק... רבי נפתלי החניק אנחה. מעשה שטן. דווקא שרוליק. העילויו של ראדין. לפתע גברה בו הסקרנות הישיבתית על הכאב הצורב, והוא התחנן לדעת: "אבל למה אתה שרוליק? במה החלפת את רבי עקיבא איגור... והרי בחור בעל סברא אתה!". "גדול הוא העולם שמחוץ לראדין", לחש שרוליק כאילו לעצמו, "ראדין קטנה לרוחיה!... הדממה בחדר נתעבתה ובה במקומם של המילים. לא נותר עוד דבר לומר. בסופו של דבר נזדקף רבי נפתלי, והושיט יד צוננת לפרידה. "לך מאן. מצא את עצמך במה שאתה מכנה 'העולם הגדול'. ראדין אינה ראויה לרודפי עולם. עלה לך עוד הלילה על הרכבת ההולכת למינסק!"

שרוליק שחך לרגע את עובדת היותו אזרח 'העולם הגדול', קולו הצטפד בשמץ חרדה. "הרכבת האחרונה למינסק כבר יצאה לדרכה, האם אוכל ללון כאן רק הלילה?". רבי נפתלי נרתע כאילו שמע דברי מינות. "חלילה וחס! ראדין היא היכלו של הכהן הגדול!". הוא השתתק לרגע, "מאיך, אין רכבת אתה אומר.

הנגיד שקנה את האווירה של ישיבת פוניבז', והילד שתירץ את קושית רעק"א וגדל עם הארץ

סקירה קצרה ותמציתית מפי עורך עלון 'לקראת שבת' הרב משה הרמן על התכנים המיוחדים שיופיעו בעלון השבוע אי"ה

ועוד בענין צימאון לתורה: סיפור מופלא מופיע בגיליון על יהודי ת"ח בן לאב יקר ששב בתשובה, שבזכות צמאנו הגדול לתורה זכה מנערותו ללמוד בחברותא מדי יום שישי עם מרן הגר"ח קנייבסקי, שאף ליווהו במשך כל שנות בחרותו בישיבה, עד שהורה לו להוציא ספר על המשנה ברורה, ובזכות כך נפקד בזש"ק. בסימן "נעשה ונשמע", נקרא על המפגין שבא להתגרות בשומרי השבת במאה שערים, שבעקבות מפגש מעניין שב בתשובה והקים בית של תורה, והכל בזכות כך שהסכים להטות אזנו ולשמוע; וכן על הפרופסור המתבולל שטיפל בגר"י אברמסקי והתפלא למראה התפילין שהניח, וכל ההסברים לא הניחו את דעתו עד שנאות להניח בעצמו, ראהו מניח תפילין ולא הבין מדוע, עד שהחל להניח בעצמו וכעבור תקופה קצרה שב בתשובה שלמה.

עוד נקרא, מה השיב מרן הגר"ש איוערבך על השאלה, האם נכון לתלות בבית ציור של מעמד הר סיני כדי לזכרו תמיד, ומה יעשה אדם שאם יישאר ער לבילי שבועות ישתבש כל סדר יומו למחרת.

יריעה מיוחדת מופיעה בגיליון, מזכרונותיו של הרה"ג ר' ישראל מאיר סלר שליט"א, המשמש בקודש של כ"ק מרן אדמו"ר ה"לב שמחה' מגור זצוק"ל, המספר בין השאר על אותו יום שהרבי ניתק את הטלפון בביתו כדי שלא להפריע ללימודו של המשמש, ועל היום בו סירב הרבי לגשת לתפילת מנחה לאחר שיחה אקראית עם עובר אורח בעיר ערד.

ועוד מענייני חג השבועות בגיליון השבוע - שאלות ותשובות ממרן הגר"ח קנייבסקי שליט"א על לימוד לבילי חג השבועות. שיחה מיוחדת ממרן הגר"ג איידלשטיין שליט"א על החשיבות ללמוד כפי שלבו חפץ, על חשיבות שמיעת שיעורים בישיבה, על כתיבת חידושי תורה ועוד הדרכות יקרות בדרכי הלימוד. וכן שיחה מאלפת שקיימו בעבר רבני 'דרשו' עם הגאון רבי משה הלל הירש שליט"א ראש ישיבת סלבודקה, על הדרך להגיע להרגשת מתיקות בלימוד התורה.

חלקו הארי של גיליון 'לקראת שבת' השבוע, מוקדש לענייני חג השבועות הבא עלינו לטובה, חג מתן תורה, הוא גדוש במאמרים נבחרים, שיחות מרתקות ופנינים מגדולי ישראל על מתיקות התורה, דרכי הלימוד, מסירות נפש לתורה, ועל קדושת היום וסגולתו.

נקרא בגיליון על הנגיד שהגיע לישיבת פוניבז' וביקש לתרום ולהנציח דבר-מה על שמו בישיבה, אולם לאחר סיור שערך עם הרב מפוניבז' התברר כי הכל כבר תפוס - האולמות, החדרים, הספסלים, עד שלא נותר לו לקנות אלא את 'האווירה' המחשמלת של לימוד התורה... נקרא גם על המחזה המופלא שחזו משתתפי שיעורו של מרן הגר"ש אלישיב בתפארת בחורים, בשנתו הק"א של מרן, כאשר 'התנפל' על מסכת בכורות בערגה ובצימאון שלא הותירו עין יבשה; ועל הרופא שהוזמן אליו לאחר שנשברה חוליה בגבו, וסירב להאמין כי הוא הנו החולה שאליו הוזמן, לאחר שראהו מתנועע במרץ על גבי הגמרא. להצלחה בלימוד התורה דרושים כידוע תנאים מיוחדים ולא די בכישרון. כך נקרא בגיליון על הילד שנבחן יחד עם ילדי כתתו בפוזנא אצל הגאון רבי עקיבא אייגר, ובכשרונו הרב השיב על אחת השאלות כשהוא קולע לתשובה שכתב רעק"א בעצמו בספרו 'דרוש וחיידוש'. ולמרות זאת, לתדהמת המלמד, אמר רעק"א - "אם הילד ימשיך כך, הוא יגדל עם הארץ", מה שאכן אירע לבסוף. מעשה נוסף בעניין זה מופיע בגיליון, על העילוי שהגיע לשוחח עם הסבא מסלבודקא בדברי תורה לאחר יום שלם של עמל התורה בישיבה, ולהפתעתו אמר לו הסבא: "יש לך פרוץ של גוי"... בהקשר לכך הבאנו גם את סיפורו של הגה"צ רבי אריה שכטר על מועמד לגיור, שגם לאחר שנתיים של לימוד תורה סירב הגר"נ קרליץ לגיירו; ולעומת זאת, על הבחור מהפיליפינים שזכה להקים בית של תורה, זאת לצד סיפורים נוספים על גרי צדק ועל הצימאון להתקרב ליהדות בקרב העם שבשדות.

פניני הפרשה

הרגיש האברך שיש דברים בגו, והחליט לערוך תחקיר ממצה ומקיף אודות הקהילה. ואכן נתברר לו שלפני שנים רבות כיהן בקהילה זו רב חשוב, אבל כמה מאנשי הקהילה שנאו אותו ופעלו נגדו...

חומרת עוון ביזוי תלמידי חכמים והשלכותיו לדורות

מצליח להרים בה את קרן התורה, ואחרי תקופה קצרה נאלץ לעזוב בפחי נפש. החליט האברך שהוא עם מנין מבני הקהילה יעלו על קבריהם של הרב והרבנית ויבקשו מהם מחילה, ואולי בכך יכפרו על החטא הגדול של ביזוי ת"ח. אבל בדיוק אז התרחשה סופת שלגים בלתי צפויה שנמשכה מספר ימים ומנעה מהם לצאת לבית העלמין. וכך אירע מספר פעמים בכל עת שתכננו לצאת. שיגר אותו אברך את שאלתו להגרי"ש אלישיב זצ"ל, כדת מה לעשות, האם להמשיך לנסות לגשת אל קברו של הרב. השיב הגרי"ש, שאמנם אלו שפגעו ברב כבר אינם בין החיים, אך מכל מקום כיון שממקום זה יצא בזיון נורא לכבודו של הרב, ראוי לעשות כל מאמץ לעלות ולבקש מחילה כדי להחזיר את כבוד התורה שנתזבה, ועליהם לקבל על עצמם מעתה לכבד מאוד תלמידי חכמים. ואכן כך עשו. התאספו קהל גדול מבני המקום ויצאו לבית העלמין וביקשו מחילה מהרב, ונשאו דברי התעוררות על כבוד התורה. ומיד לאחר מכן חל שינוי פלאי, ונפתחו מנינים לתפילה ושיעורי תורה לגברים, נשים וילדים, וקול התורה החל להישמע בבתי המדרש.

(איש לרעהו מתוך 'חשוקי חמד' - כלאיים)

וַיָּמָת נָדָב וַאֲבִיהוּא לְפָנָי ה' בְּהַקְרִיבָם אֵשׁ זָרָה לְפָנָי ה' בְּמִדְבַּר סִינַי (במדבר ג ד)
"רבי אליעזר אומר, לא מתו בני אהרן אלא על ידי שהורו הלכה בפני משה רבן" (עירובין סג).

מעשה באברך תלמיד חכם מיישיבת לייקווד שנשלח לכהן כרב בעיר פלונית בחו"ל בה יש קהילה יהודית גדולה. עוד בטרם צאתו שמע שארגונים שונים ניסו להקים שם תלמודי תורה וישיבות אך בשום אופן לא הצליחו. חשב האברך לתומו שבמקום שהם נכשלו, שם יצליח. הוא השקיע מאמצים כבירים להקים שם מוסדות תורה, אך גם הוא לא הצליח.

הרגיש האברך שיש דברים בגו. הוא החליט לערוך תחקיר ממצה ומקיף אודות הקהילה, ואכן נתברר לו שלפני שנים רבות כיהן בקהילה זו רב חשוב (שכבר אינו בין החיים), אבל כמה מאנשי הקהילה שנאו אותו ופעלו נגדו בצורה חמורה כדי שיעזוב את המקום. ביום הפורים שיגרו לביתו משלוח מנות, וכאשר הרבנית פתחה את החבילה קפצו מתוכה כמה עכברים שהוכנסו לשם בכוונה תחילה. היא נבהלה מאוד והתמוטטה ארצה, ובשל מעשה חמור זה עזב הרב את המקום והקפיד על בני הקהילה. מאז, כל רב שמגיע לקהילה זו אינו

תורה עם יראת שמים: ביום ו' סיוון, חג השבועות, מתחילים אי"ה בלימוד ספר מסילת ישרים במסגרת תכנית 'קנין חכמה' של 'דרשו'

ב'דרשו' נערכים לקליטת המוני לומדים ונבחנים חדשים שינצלו את ההזדמנות להצטרף לתכנית המיוחדת שנוסדה לפני מעט למעלה משנה בעידודם הנלהב של גדולי ישראל שליט"א

הרה"ג ר' יעקב סירוטה העומד בראש התכנית אומר, כי תכנית קנין חכמה נוסדה בחודש ניסן לפני מעט למעלה משנה, לאחר התייעצות והכוונה שקיבלה הנהלת הארגון ממרנן ורבנן גדולי ומאורי הדור שליט"א. "התוכנית התחילה עם אלפי נבחנים, ומאז היא רק ממשיכה לגדול ולהתפתח, ואנו צופים כי לקראת התחלת לימוד ספר מסילת ישרים יצטרפו עוד רבים ללימוד, הן לומדים חדשים והן כאלו שנמנו בעבר בין הלומדים ובמהלך החדשים נשרו מחמת סיבות שונות. ב'דרשו' נערכים לקראת הצטרפות המוני לומדים חדשים, שינצלו את ההזדמנות ואת ההתחלה החדשה, כדי להצטרף למסלול הייחודי: לפרטים והצטרפות ללימוד במסגרת 'קנין חכמה', דף היומי בהלכה ותוכניות לימוד נוספות של 'דרשו', ניתן לפנות למשרדי הארגון בטלפון שמספרו 02-900-560, ולקבל הדרכה מלאה אודות פרטי התוכנית, ההצטרפות אליה, מועדי הבחינות והמוקדים בהם הן מתקיימות.

בימים אלו עומדים לומדי 'קנין חכמה' של 'דרשו' לסיים את מסכת אבות עם פירוש רבנו יונה, ולהתחיל בעז"ה את לימוד ספר מסילת ישרים – הספר שלמותר להרחיב בחשיבותו העצומה, ואשר נתקבל בכל תפוצות ישראל כאחד מאבני היסוד של כל בן תורה החפץ לערב בלימודו את הקב חומטין של יראת שמים. תוכנית 'קנין חכמה' היא התכנית ה-15 של 'דרשו', שיצאה לדרך לפני מעט למעלה משנה. במסגרת זו לומדים נבחי 'דרשו' מכל המסלולים האחרים, קטע קצר מדי יום מתוך ספרי המוסר הקדמונים, ונבחנים על כך, במקביל למבחנים החודשיים שהם עורכים בתוכניות האחרות. במסגרת המחזור הראשון של התוכנית כבר נלמדו הספרים הבאים: הפרק הראשון של 'תומר דבורה' להרמ"ק, 'ארחות חיים להרא"ש', 'אורחות צדיקים', מסכת 'אבות' עם פירוש רבינו יונה – וכעת, כאמור, עומדים להתחיל בספר 'מסילת ישרים', שהוא הספר האחרון הנלמד במסגרת התכנית.

החפצים בחיים – חפץ חיים יומי

אברך שואל: כבר כמה שנים כאשר הוא לומד בליל שבועות העיניים שלו נעצמות ואיכות הלימוד גרועה מאד, ולעומת זאת, אם הוא ישן בלילה, ילמד ביום לימוד חזק באיכות מרובה. מה יעשה?

הוראות והדרכות ממרן הגאון רבי חיים קניבסקי שליט"א על לימוד התורה ועוד, שנאמרו בשיחותיו עם הגאון רבי אליהו מן שליט"א | מתוך גיליון 'לקראת שבת' שיופץ מחר בעז"ה

אם ללמוד או לומר תיקון, ואמר לו – אתה יכול ללמוד. ולא הבנתי מדוע לי ענה אחרת. ושוב חשבתי שזה פשוט, הוא הכיר את שנינו וידע שאני רגיל לומר תיקון [וידע כי אבי נוהג לומר] ואם אני שואל האם לומר תיקון פירושו שאני חושש שאפשר שאני עושה שלא בסדר וצריך ללמוד, ועל זה תשובתו היתה שאני יכול לומר תיקון, כי אבא היה אומר תיקון. ולגבי ר' מאיר ידע שהוא לומד, וכאשר הוא שואל האם ללמוד, פירושו האם הוא מתנהג נכון, ושאפשר שלא טוב עושה וצריך לומר תיקון, ועל כך תשובתו היתה שאם אתה לומד זה טוב ותמשיך ללמוד. בהזדמנות אחרת אמר רבנו בנוסח דלהלן: אני שאלתי את ללמוד או לומר תיקון, ואמר לי: תקון. ר' מאיר שאלו כנ"ל, ואמר: ללמוד. ופשוט, כי כל אחד יעשה מה שאביו עושה. מתוך הספר כל משאלותך

בענין הלימוד בליל שבועות:

ג' סיון תשנ"ה. אברך שואל: כבר כמה שנים כאשר לומד בליל שבועות העיניים נעצמות ואיכות הלימוד גרועה מאד, ולעומת זאת אם ישן בלילה ילמד ביום לימוד חזק באיכות מרובה מה יעשה? ער זאל זאך אויס שלאפן לפני הלילה – שינוח כראוי וישן קודם הלילה, וילמד בלילה. ומה יהיה אם יגיע ליל שבועות ורואה שקשה לו הלימוד? הדבר הזה הוא מנהג ישראל שמוזכר בזהר. לכן, שילמד בלילה ואחר כך יחזור על לימוד ומה שלמד בלילה. החזו"א למד רוב הלילה בשבועות אך לא כולו, כי לא יכול היה אחרת. הוי עובדה שנכנסתי לחזו"א ושאלתי האם לומר תיקון בליל שבועות, הוא אמר לי: אתה יכול לומר תיקון. ואח"כ נכנס רבי מאיר גרינמן [בנערותו] ושאלו

המוסר היומי

הגאולה – בזכות התפילה ולימוד התורה בחבורה

מתוך לימוד המוסר היומי בספרי החפץ חיים:

התפילה וחבורות לתורה נזכה לגאולה שלמה במהרה, כמו שאמרו: אין ישראל נגאלים לא מתוך הצער ולא מתוך הטלטול ולא מתוך שאין להם מזונות, אלא מתוך עשרה בני אדם שהם יושבים זה אצל זה, ויהיה כל אחד מהם קורא ושונה עם חבריו, וקולם נשמע... וכשתנהג כן, בודאי יקרב לנו השי"ת את קץ הגאולה במהרה בימינו אמן."

"אמרו במדרש על הפסוק קחו עמכם דברים ושובו אל ה': אמר הקב"ה, דברים אני מבקש, ואין דברים אלא תורה. אמרו לו ישראל אין אנו יודעים, אמר להם, קחו והתפללו לפני! וכי אבותיכם – לא בתפילה פדיתי אותם? שנאמר: וַיִּאָמְרוּ מִן הַשָּׁמַיִם מִן הַעֲבֹדָה וַיִּצְעָקוּ וַתַּעַל שְׁוַעְתָּם אֶל הָאֱלֹהִים מִן הַעֲבֹדָה; ובימי יהושע – וכי לא בתפילה עשיתי להם ניסים? אין אני מבקש לא זבח ולא קרבנות, אלא דברים, ע"כ. ועל כן, גם עלינו לעשות ככה, וְשָׁמַע ה' שוועתנו ויקבל תפילתנו, ובזכות

[תורת הבית, מאמר 'עת לעשות לה']

"טבע בני אדם לחפש סגולות וברכות מאנשים גדולים להצלחה על פרנסה, ומה יועילו להם כל הסגולות והברכות, אם חס ושלום, הוא מורגל בזה החטא של לשון הרע ורכילות?"

הצטרפו אלינו ללימוד היומי בספר 'חפץ חיים'

מורגל בזה החטא של לשון הרע ורכילות? הרי יש על זה ארור מפורש בתורה - 'ארור מכה רעהו בסתר', ואמרו חז"ל: 'ארור, בו קללה, בו נידוי, וזה לא יצא מפי איש אחד, אלא מפי כל ישראל, והרי הוא מכלה בזה כל השפעת הברכה: ולא ידך גיסא, מי שנשמר שלא לעבור על איסור שיש בו ארור, כתב בשמירת הלשון (ח"ב פרשת כי תבא) שלא רק שניצל בזה מארור, אלא אף זוכה לברכה מיוחדת, שהרי כל אחד עשר הארורין פתחו בתחילה בברוך ואמרו 'ברוך אשר יזהר מחטא זה' ועל זה ענו כל ישראל אמן, לומר שכל מי שנשמר ממנו זוכה לברכה מיוחדת מאת ה'".

בקטע מהקדמת 'חפץ חיים' הנלמד היום, מופיעים דברים אקטואליים ביותר לימינו, דור הסגולות, כשהכל מחפשים אחר ישועות עצות וסגולות בכל מיני עניינים.

כותב 'חפץ חיים' - "...האיך יכולות לחול עלינו ברכותיו של הקדוש ברוך הוא, שאנו מקווים לזה, כיון שבעוונותינו הרבים אנו מורגלים בחטא זה, הלא יש על זה ארור מפורש בתורה, 'ארור מכה רעהו בסתר', שהוא קאי על לשון הרע...". וביאורים ומוספים מביאים עוד בזה מדבריו בספרו שמירת הלשון (ח"ב פ"ט): "ופלא הוא בעיני, שטבע בני אדם לחפש סגולות וברכות מאנשים גדולים להצלחה על פרנסה, ומה יועילו להם כל הסגולות והברכות, אם חס ושלום, הוא

פרשת השבוע

"יש סיפורים על אנשים שלמדו ולמדו עד אפיסת כוחות ממש ולא יכלו להתנתק מהלימוד. מדוע? משום שהיה להם כה מתוק..."

הדרכה והכוונה מפייהם של מאורי הדור כיצד זוכים לעריבות ומתיקות התורה

צעיר בשנים למד עם בחור צעיר לחזקו. כחלק מהחיזוק, נכנס עימו למרנא החזון איש זיע"א ושטח בפניו את חוסר הטעם בלימוד של הבחור הצעיר. מעניין אותו יותר משחקים, טבלאות ודברים בטלים. אמר החזון איש, שילמד וילמד עוד ועוד, עד שיקבל את הטעם המתוק של "והערב נא"! להבין את החשיבות שבתורה הגאון הגדול רבי משה הלל הירש שליט"א:

כדי להגיע למתיקות התורה יש להבין את החשיבות שבתורה. השאיפה בתורה באה על ידי שמבין את חשיבות התורה הקדושה. אם אדם יודע שהוא עושה דבר כה חשוב יגיעת התורה עצמה תהנה אותו. (ועידת "אחינו" לקירוב רחוקים, מלון רמדה ירושלים אדר ב תשע"ד) הסגולה הטובה ביותר להצלחה

מרן ראש הישיבה הגרא"ל שטיינמן זצ"ל: הסגולה הטובה ביותר להצלחה היא ההתמדה והלימוד ברציפות "לערנן און לערנן" (ללמוד וללמוד). (בשיחה במעונו, לרבני ישיבת "נרו יזרח" סיון תשע"ה) החדרת מתיקות התורה לתלמידים

הגאון הגדול רבי משה הלל הירש שליט"א: איך מנחילים לבחורים את מתיקות התורה? הדבר העיקרי הוא דוגמא אישית, שיראו על הרב והמחנך את מתיקות התורה. לבד מכך צריך לדעת להחדיר בהם יראת שמים ומידות טובות. שכן התורה היא רוחנית, ואינה יכולה להיות בגוף שהוא מאוד לא רוחני. אם לאדם יהיו מידות טובות ויראת שמים תהיה לו סיעתא דשמיא ללמוד תורה כראוי. (ועידת "אחינו" לקירוב רחוקים מלון רמדה ירושלים אדר ב תשע"ד) (קטעים מתוך 'סברי מרנן' בעריכת יחיאל סבר)

במענה לשאלה כיצד מחדירים ערבות ומתיקות התורה בתלמידים, השיב מרן ראש הישיבה הגרא"ל שטיינמן זצ"ל:

על ידי שמרבים בלימוד התורה עוד ועוד זוכים למתיקות התורה. העצה להגיע למתיקות התורה היא רק על ידי שלומדים כל הזמן עוד ועוד. והוסיף מרן ראש הישיבה, כי זהו גם ההבדל בין אדם לבהמה. לאדם יש את היכולת להגיע למתיקות התורה, יש דברים מתוקים רק לאדם. בהמה לדוגמא, אוהבת רק דברים חיים, בשר חי, להבדיל מהאדם. כך לאדם יש דברים שהם יכולים להיות ערבים ומתוקים רק בשבילו, וזה על ידי עוד ועוד לימוד התורה הקדושה, וכך זוכים למתיקות התורה.

(לקראת ועידת "אחינו" לקירוב רחוקים אדר ב' תשע"ד) התורה היא מתוקה, צריך רק לפתוח את הספר וללמוד... מרן שר התורה הגר"ח קניבסקי שליט"א, בהתייחסו ל"מתיקות התורה", אמר כי "התורה היא מתוקה, צריך לפתוח את הספר ולהתחיל ללמוד ואז מרגישים את המתיקות"... (כנ"ל)

לכוון ב"והערב נא" למתיקות התורה מרן הגאון רבי גרשון אדלשטיין שליט"א: יש להתפלל ולכוון בהערב נא לזכות למתיקות התורה. עוד הוסיף, כי מוכח שהתורה היא מתוקה. יש סיפורים על אנשים שלמדו ולמדו עד אפיסת כוחות ממש ולא יכלו להתנתק מהלימוד. מדוע? משום שהיה להם כה מתוק ועניין אותם הלימוד עד כדי כך שלא יכלו להתנתק מהלימוד והביא אותם עד לאפיסת כוחות ממש.

ללמוד וללמד עד שקיבל הטעם המתוק של "והערב נא" הגאון הגדול רבי יעקב אדלשטיין שליט"א, סיפר לכותב השורות, כי בהיותו